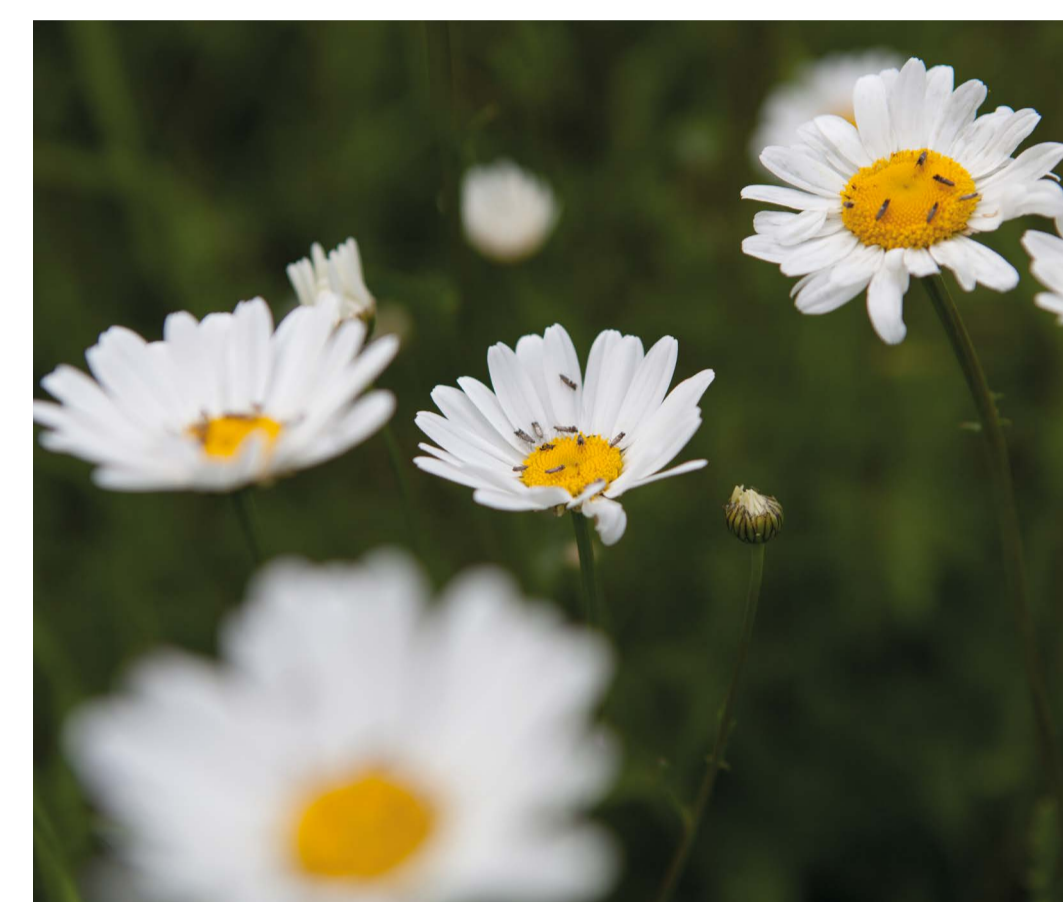

Beleef de Dijken

Sperwer

Magriet

Buizerd

Agrimoni

Grasmus

Aardaker

Landschap en Cultuurhistorie

Staatsbosbeheer beheert op het eiland Goeree-Overflakkee een flink areaal bloemrijke dijken.

Hier in de buurt liggen de Sint Christoffeldijk, het Panksdijkje, de Onwaardsedijk, en de Oud Kraaijer. Dijken vertellen ons veel over de wor- dingsgeschiedenis van het landschap.

De oudste polders, de zogenaamde opwassen, hebben een ronde vorm en liggen midden op het eiland. Mooie voorbeelden van opwassen zijn de Polder Dirksland en de polder het Oudeland van Sommelsdijk. De jongere polders, de zogenaamde aanwassen, zijn meestal langgerekt van vorm en liggen tegen de opwassen aan. Voorbeelden van aanwas- sen zijn de nabij gelegen Chistoffelpolder en de Polder Oud Onwaard en Aarddijkswal.

De jongste polders liggen vlak achter de huidige buitendijken, langs het Haringvliet of het Krammer-Volkerak. De bodem op Goeree- Overflakkee leent zich enorm goed voor akkerbouw. Er is daardoor al- tijd weinig weidegrond op het eiland geweest. Het vee, wat er was, graasde meestal op de dijken. De dijken waren ook een goede plek om geriefhout te telen. Tot op de dag van vandaag staan er daardoor op de dijken vaak bomen en struiken. Deze beplantingen zijn bepalend voor de schaal en intimiteit van het landschap

Natuur en Natuurbeheer

Staatsbosbeheer beheert de dijken, omdat er veel bijzondere plan- ten kunnen groeien. Dit kan omdat de dijken vaak zijn opgebouwd uit schraal materiaal zoals lichte klei of zavelgrond. Maar ook omdat boe- ren in het verleden de beschikbare mest grotendeels op hun akkers verwerkten, waardoor er maar weinig mest op de dijken terecht kwam. Hierdoor ontstond een voedselarm milieu, wat heel geschikt is voor weinig voorkomende plantensoorten.

Om het milieu voedselarm te houden worden de dijken gemaaid. Het maaisel wordt, inclusief de daarin opgeslagen voedingsstoffen, afge- voerd. Hierdoor kan de vegetatie steeds schraler worden en komen er steeds meer bijzondere planten. Het maaien gebeurt op de meest kansrijke plekken. Vaak zijn dit taluds op het zuiden die door bezonning ook behoorlijk droog kunnen zijn.

Voorbeelden van planten waarvoor gemaaid wordt zijn: Agrimonie, Aardaker, Margriet, Kraailook, Vogelmelk en Wilde Marjolein. In de struwelen langs de dijken broeden ook veel vogels. Vaak zijn dat zangvogels als Fitis, Grasmus en Tjiftjaf, maar ook de Patrijs, de Fazant, de Buizerd en de Sperwer weten vaak een plek langs dijken te vinden om hun jongen groot te brengen.

Beleef de dijken
De Vereniging voor Natuur en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee (NLGO) heeft gezocht naar manieren om de beleefbaarheid van de dijken te vergroten. Dit project heeft als naam: "Beleef de dijken". De wandelpaden, de Christoffel wandelroute, die hier nu onderlangs de dijk lopen geven een mogelijkheid om het landschap vanuit een nieuw perspec- tief te beleven. Laten we ons bewust zijn dat er nog zoveel moois te zien is op Goeree-Overflakkee. Een folder met veel wetenswaardige zaken over de omgeving en de hier gerealiseerde wandelroute is verkrijgbaar bij de ge- noemde vereniging www.nlgo.nl of bij het VVV in Ouddorp.

Fitis

Wilde Marjolein

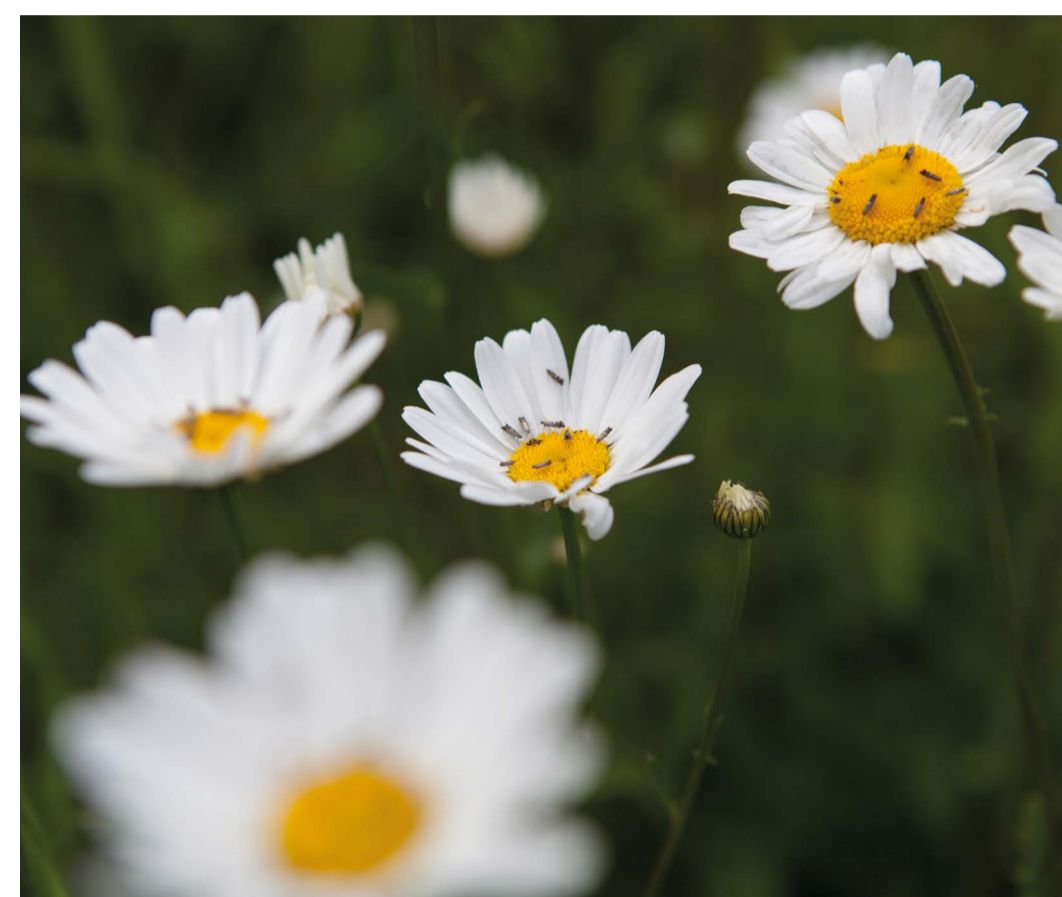
Foto's vogels: Jan Baks
Foto maaiwerk: Arjan Versprille

Meer informatie over Staatsbosbeheer en wat er buiten te doen is? Kijk op www.staatsbosbeheer.nl

Sperwer

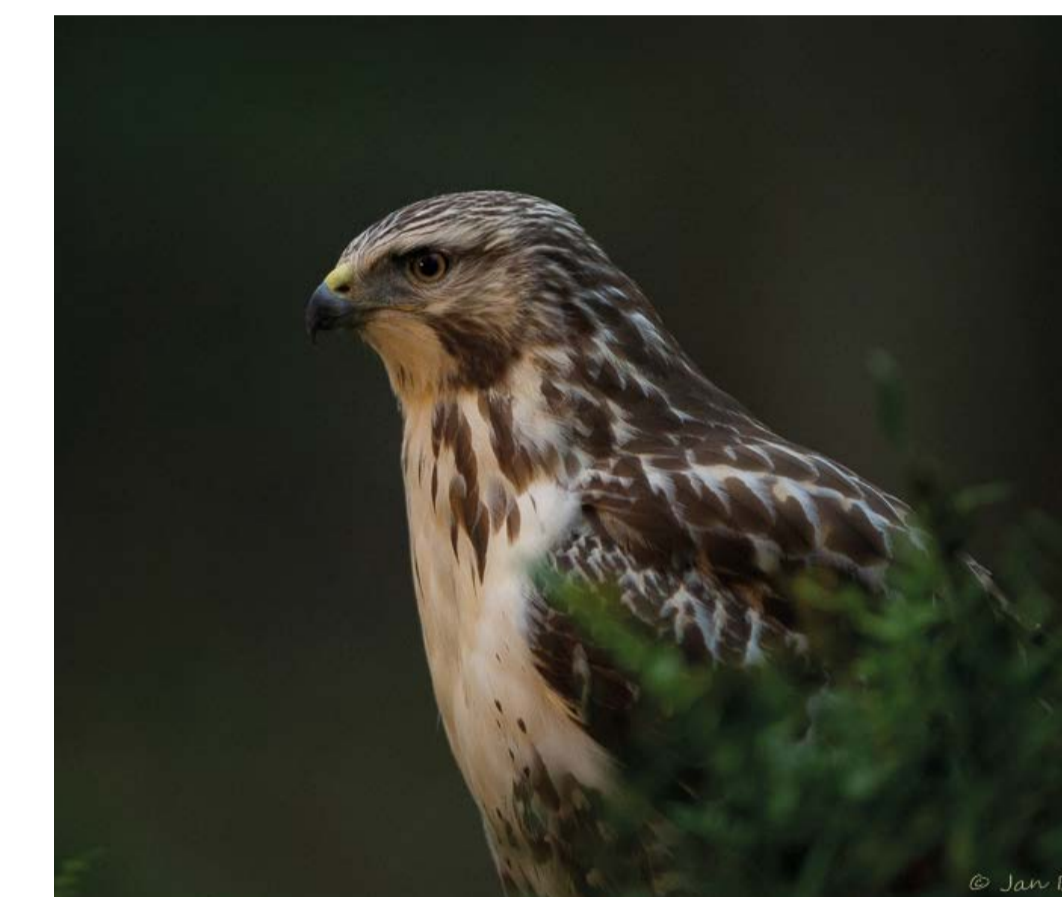
Magriet

Agrimoni

Grasmus

Buizerd

Aardaker

Landschap en Cultuurhistorie

Staatsbosbeheer beheert op het eiland Goeree-Overflakkee een flink areaal bloemrijke dijken.

Hier in de buurt liggen de Sint Christoffeldijk, het Panksdijkje, de Onwaardsedijk, en de Oud Kraaijer. Dijken vertellen ons veel over de wor- dingsgeschiedenis van het landschap.

De oudste polders, de zogenaamde opwassen, hebben een ronde vorm en liggen midden op het eiland. Mooie voorbeelden van opwassen zijn de Polder Dirksland en de polder het Oudeland van Sommelsdijk. De jongere polders, de zogenaamde aanwassen, zijn meestal langgerekt van vorm en liggen tegen de opwassen aan. Voorbeelden van aanwas- sen zijn de nabij gelegen Chistoffelpolder en de Polder Oud Onwaard en Aarddijkswal.

De jongste polders liggen vlak achter de huidige buitendijken, langs het Haringvliet of het Krammer-Volkerak. De bodem op Goeree- Overflakkee leent zich enorm goed voor akkerbouw. Er is daardoor al- tijd weinig weidegrond op het eiland geweest. Het vee, wat er was, graasde meestal op de dijken. De dijken waren ook een goede plek om geriefhout te telen. Tot op de dag van vandaag staan er daardoor op de dijken vaak bomen en struiken. Deze beplantingen zijn bepalend voor de schaal en intimiteit van het landschap

Natuur en Natuurbeheer

Staatsbosbeheer beheert de dijken, omdat er veel bijzondere plan- ten kunnen groeien. Dit kan omdat de dijken vaak zijn opgebouwd uit schraal materiaal zoals lichte klei of zavelgrond. Maar ook omdat boe- ren in het verleden de beschikbare mest grotendeels op hun akkers verwerkten, waardoor er maar weinig mest op de dijken terecht kwam. Hierdoor ontstond een voedselarm milieu, wat heel geschikt is voor weinig voorkomende plantensoorten.

Om het milieu voedselarm te houden worden de dijken gemaaid. Het maaisel wordt, inclusief de daarin opgeslagen voedingsstoffen, afge- voerd. Hierdoor kan de vegetatie steeds schraler worden en komen er steeds meer bijzondere planten. Het maaien gebeurt op de meest kansrijke plekken. Vaak zijn dit taluds op het zuiden die door bezonning ook behoorlijk droog kunnen zijn.

Voorbeelden van planten waarvoor gemaaid wordt zijn: Agrimonia, Aardaker, Margriet, Kraailook, Vogelmelk en Wilde Marjolein. In de struwelen langs de dijken broeden ook veel vogels. Vaak zijn dat zangvogels als Fitis, Grasmus en Tjiftjaf, maar ook de Patrijs, de Fazant, de Buizerd en de Sperwer weten vaak een plek langs dijken te vinden om hun jongen groot te brengen.

Beleef de dijken

De Vereniging voor Natuur en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee (NLGO) heeft gezocht naar manieren om de beleefbaarheid van de dijken te vergroten. Dit project heeft als naam: "Beleef de dijken".

De wandelpaden, de Christoffel wandelroute, die hier nu onderlangs de dijk lopen geven een mogelijkheid om het landschap vanuit een nieuw perspec- tief te beleven. Laten we ons bewust zijn dat er nog zoveel moois te zien is op Goeree-Overflakkee. Een folder met veel wetenswaardige zaken over de omgeving en de hier gerealiseerde wandelroute is verkrijgbaar bij de ge- noemde vereniging www.nlgo.nl of bij het VVV in Ouddorp.

Fitis

Wilde Marjolein

Foto's vogels: Jan Baks
Foto maaiwerk: Arjan Versprille

Meer informatie over Staatsbosbeheer en wat er buiten te doen is? Kijk op www.staatsbosbeheer.nl

